

Bruselj, 2. julij 2019
(OR. en)

10165/19

ECOFIN 620
UEM 223
SOC 472
EMPL 361
COMPET 501
EDUC 307
ENV 592
RECH 340
ENER 344
JAI 702
FSTR 123
REGIO 159

DOPIS

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. dok. Kom.:	9936/19 - COM(2019) 512 final
Zadeva:	Priporočilo za PRIPOROČILO SVETA v zvezi z nacionalnim reformnim programom Italije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Italije za leto 2019

V prilogi vam pošiljamo navedeni osnutek priporočila Sveta, ki so ga pregledali in potrdili različni odbori Sveta, temelji pa na predlogu Komisije COM(2019) 512 final.

PRIPOROČILO SVETA

z dne ...

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Italije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Italije za leto 2019

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik¹ in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij² in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

¹ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

² UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Italijo opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil na zasedanju 21. marca 2019. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja³ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje iz leta 2019), ki določa pet priporočil za euroobmočje (v nadaljnjem besedilu: priporočila za euroobmočje), sprejel 9. aprila 2019.
- (2) Italija bi morala kot država članica, katere valuta je euro, zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje iz leta 2019, ki je izraženo v priporočilih 1 do 5 spodaj. Ukrepi na področju javne uprave, pravosodja in konkurence bodo prispevali k izvajanju prvega priporočila za euroobmočje glede odpornih proizvodnih trgov in kakovosti institucij; osredotočanje ekonomske politike v zvezi z naložbami na določena področja in uporaba nepričakovanih prihodkov za znižanje javnega dolga bosta prispevala k izvajanju drugega priporočila za euroobmočje glede podpiranja naložb in ponovne vzpostavitve blažilnikov; ukrepi za izboljšanje zaposljivosti in preusmeritev davčnega bremena s proizvodnih dejavnikov bodo prispevali k izvajanju tretjega priporočila za euroobmočje glede delovanja trga dela, ukrepi za izboljšanje bančnih bilanc stanja pa bodo prispevali k izvajanju četrtega priporočila za euroobmočje glede zmanjšanja obsega nedonosnih posojil.

³ UL C 136, 12.4.2019, str. 1.

- (3) Poročilo o državi za Italijo za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Italije pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018⁴, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 27. februarja 2019. Na podlagi opravljene analize Komisija ugotavlja, da v Italiji obstajajo čezmerna makroekonomska neravnotežja. Zlasti visok javni dolg in dolgotrajna šibka dinamika produktivnosti pomenita tveganja s čezmejnimi učinki. Zelo pomembno je ukrepati za zmanjšanje tveganja škodljivih učinkov na italijansko gospodarstvo ter zaradi njegove velikosti in čezmejnega pomena tudi na ekonomsko in monetarno unijo.
- (4) Italija je 19. aprila 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019 in program stabilnosti za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost. Nacionalni reformni program Italije za leto 2019 le delno obravnava strukturna vprašanja, izpostavljena v priporočilih za posamezno državo iz leta 2018, podrobnosti o nekaterih novih zavezah, ki jih vsebuje, ter o časovnem načrtu za njihovo izvajanje pa pogosto niso navedene. Vendar italijanska strategija reform temelji na pomembnih reformah, ki so že pripravljene na različnih področjih, kar kaže na precejšnjo kontinuiteto v primerjavi s preteklimi nacionalnimi reformnimi programi.

⁴ UL C 136, 12.4.2019, str. 48.

- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta⁵, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, zagotovila v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.

⁵ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

- (6) Za Italijo trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter pravilo glede dolga. V programu stabilnosti za leto 2019 vlada pričakuje, da se bo nominalni primanjkljaj povečal z 2,1 % bruto domačega proizvoda (BDP) leta 2018 na 2,4 % leta 2019, nato pa se postopoma zmanjšal na 2,1 % leta 2020 in 1,5 % do leta 2022. Te projekcije predvidevajo zvišanje DDV (1,3 % BDP leta 2020 in 1,5 % BDP od leta 2021), ki je bilo uzakonjeno kot „zaščitna klavzula“ za doseg proračunskih ciljev od leta 2020. Na podlagi preračunanega strukturnega salda⁶ se ne načrtuje, da bo srednjeročni proračunski cilj, ki je bil spremenjen iz izravnane proračunskega položaja v strukturnem smislu leta 2019 na presežek v višini 0,5 % BDP v strukturnem smislu od leta 2020, dosežen v programskem obdobju. Potem ko se je dolg sektorja država kot odstotek BDP leta 2018 povečal (na 132,2 % BDP, s 131,4 % BDP leta 2017), naj bi se glede na program stabilnosti za leto 2019 povečal še za 0,4 odstotne točke BDP na 132,6 % leta 2019 ter se do leta 2022 zmanjšal na 128,9 %. Te projekcije predvidevajo prihodke iz privatizacije v višini 1 % BDP leta 2019 in 0,3 % BDP leta 2020. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Vendar so bila v zadnjih letih zvišanja DDV, ki so bila uzakonjena kot „zaščitne klavzule“, sistematično razveljavljena brez ustreznih alternativnih ukrepov financiranja, cilji privatizacije pa niso bili v celoti doseženi. V skladu s pomladansko napovedjo Komisije iz leta 2019 se ob nespremenjenih politikah pričakujeta nižja nominalna rast BDP in višji javnofinančni primanjkljaj za leto 2020 kot pa tista, ki sta predvidena v programu stabilnosti za leto 2019. Napoved Komisije ne vključuje zvišanja DDV, uzakonjenega kot „zaščitna klavzula“, v letu 2020.
- (7) Komisija je 5. junija 2019 izdala poročilo, pripravljeno v skladu s členom 126(3) Pogodbe, ker Italija v letu 2018 ni izpolnjevala pravila glede dolga. V poročilu je po oceni vseh pomembnih dejavnikov ugotovljeno, da bi bilo treba merilo glede dolga, kot je opredeljeno v Pogodbi in Uredbi (ES) št. 1467/1997, šteti za neizpolnjeno in da je torej postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temelji na dolgu, utemeljen.

⁶ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

- (8) V skladu z zahtevo v revidiranem osnutku proračunskega načrta za leto 2019 program stabilnosti za leto 2019 potrjuje, da je bil proračunski učinek zrušenja mostu Morandi v Genovi in izjemno slabih vremenskih razmer iz leta 2018 znaten, ter zagotavlja ustrezne dokaze o obsegu in naravi teh dodatnih proračunskih stroškov. Program stabilnosti za leto 2019 zlasti navaja, da proračun za leto 2019 vključuje izredne odhodke v višini približno 0,2 % BDP v zvezi z izrednim programom za vzdrževanje cestnega omrežja in preventivnim načrtom za omejitev hidrogeoloških tveganj. Zaradi neposredne povezave z zrušenjem mostu Morandi v Genovi in slabimi vremenskimi razmerami iz leta 2018 bi bila mogoča posebna obravnava odhodkov za izredno vzdrževanje cest in preprečevanje hidrogeoloških tveganj z uporabo „klavzule o neobičajnih dogodkih“. Po ocenah Komisije upravičeni dodatni odhodki za te ukrepe v letu 2019 znašajo 0,18 % BDP. Določbe členov 5(1) in 6(3) Uredbe (ES) št. 1466/97 omogočajo upoštevanje teh dodatnih odhodkov, saj zrušenje mostu Morandi v Genovi in izjemno slabe vremenske razmere veljajo za neobičajne dogodke, njihov vpliv na italijanske javne finance je znaten in vzdržnost ne bo ogrožena, če se dovoli začasen odklon od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja. Končna ocena, vključno z upravičenimi zneski, bo na voljo spomladi 2020, in sicer bo temeljila na zabeleženih podatkih za leto 2019, kot jih bodo predložili italijanski organi.

- (9) Svet je 13. julija 2018 Italiji priporočil, naj zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2019⁷ ne bo preseгла 0,1 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 obstaja v letu 2019 tveganje znatnega odklona od priporočene prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja. Ta zaključek se ne bi spremenil niti, če bi se leta 2019 od zahteve preventivnega dela Pakta za stabilnost in rast odštel proračunski učinek izrednega programa za vzdrževanje cestnega omrežja po zrušenju mostu Morandi v Genovi in preventivnega načrta za omejitev hidrogeoloških tveganj zaradi izjemno slabih vremenskih razmer.
- (10) V letu 2020, ko naj bi bil dolg sektorja država v Italiji nad 60 % BDP, proizvodna vrzel pa bo po napovedih znašala -0,1 %, bi se morali neto primarni javnofinančni odhodki zmanjšati za 0,1 % BDP v nominalnem smislu, kar je v skladu s strukturno prilagoditvijo v višini 0,6 % BDP, kot izhaja iz matrike zahtev v okviru Pakta za stabilnost in rast. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 ob predpostavki nespremenjenih politik obstaja tveganje znatnega odklona od zahteve v letu 2020. Po napovedi Italija v letih 2019 in 2020 na prvi pogled ne bo izpolnjevala pravila glede dolga. Poleg tega visok delež javnega dolga Italije v višini okoli 132 % BDP pomeni, da so velika sredstva namenjena kritju stroškov servisiranja dolga v škodo postavk, ki bolj spodbujajo rast, vključno z izobraževanjem, inovacijami in infrastrukturo. Svet na splošno meni, da bi bilo treba z letom 2019 sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev skladnosti z določbami Pakta za stabilnost in rast. Pomembno bi bilo uporabiti morebitne nepričakovane prihodke za nadaljnje zmanjševanje deleža dolga sektorja država.

⁷ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za denarna nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so porazdeljene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

(11) Italijanski davčni sistem še naprej močno obremenjuje proizvodne dejavnike, kar škodi gospodarski rasti. Visoka davčna obremenitev dela in kapitala odvrča od zaposlovanja in naložb. V proračunu za leto 2019 se je znižala obdavčitev samozaposlenih oseb in malih podjetij, vendar se je obenem začasno povečala davčna obremenitev podjetij na agregatni ravni, zlasti finančnih institucij. Davčne osnove, ki manj ovirajo rast, kot so davki na premoženje in na potrošnjo, so premalo izkoriščene, kar pušča manevrski prostor za davčno razbremenitev dela in kapitala na proračunsko nevtralen način. Periodični davek na nepremičnine za prva prebivališča je bil razveljavljen leta 2015, tudi za premožnejša gospodinjstva. Poleg tega so vrednosti zemljišč in nepremičnin (t. i. „katastrske“ vrednosti), ki so podlaga za izračun davka na nepremičnine, v veliki meri zastarele in reforma za njihovo usklajitev s trenutnimi tržnimi vrednostmi se še ni začela izvajati. Davčni odhodki, zlasti v primeru znižanih stopenj davka na dodano vrednost, so številni in obsežni, njihova racionalizacija pa se je v zadnjih letih sistematično odlagala. S poenostavitvijo davčnega zakonika in zvišanjem splošne ravni izpolnjevanja davčnih obveznosti bi se lahko ublažila obremenitev podjetij in gospodinjstev, ki izpolnjujejo davčne obveznosti. Vrzeli pri pobiranju DDV (razlika med teoretičnimi prihodki iz DDV in dejansko pobranim DDV) je med najvišjimi v Uniji. Eden od razlogov za to je visoka stopnja davčne utaje, ki je še zlasti povezana z neizdajanjem računov. Pozitiven prvi korak pri obravnavanju navedene vrzeli je uvedba obveznega elektronskega pošiljanja računov za vse komercialne transakcije s končnimi potrošniki. Vendar so se v zadnjih letih povečali zakonsko predpisani pragovi za gotovinska plačila, kar bi lahko odvrčalo od uporabe elektronskih plačil. Če bi se namesto tega spodbujala elektronska plačila, bi se lahko povečale spodbude za izdajanje računov ter s tem izboljšalo izpolnjevanje davčnih obveznosti.

(12) Odhodki Italije za pokojnine, ki so v letu 2017 znašali približno 15 % BDP, so med najvišjimi v Uniji in naj bi se zaradi poslabšanja koeficienta starostne odvisnosti starih srednjeročno še povečali. Proračun za leto 2019 in zakonski odlok iz januarja 2019, s katerim se je začel izvajati nov sistem predčasnega upokojevanja, izničitujeta elemente preteklih pokojninskih reform, kar vodi k srednjeročnemu poslabšanju vzdržnosti javnih financ. Zaradi teh novih določb se bodo odhodki za pokojnine srednjeročno dodatno povečali. Novi program predčasnega upokojevanja (quota 100) bo v obdobju 2019–2021 omogočil upokojitev osebam, ki so stare 62 let in so prispevke plačevale 38 let. Poleg tega je bilo področje uporabe obstoječih določb za predčasno upokojitev razširjeno, indeksacija zahtevanega minimalnega prispevka na pričakovano življenjsko dobo, uvedena s preteklimi pokojninskimi reformami, pa je bila odložena do leta 2026. Za navedene določbe so bila v proračunu za leto 2019 dodeljena namenska sredstva v višini 0,2 % BDP za leto 2019 ter 0,5 % BDP za leti 2020 in 2021, vendar pa gre dodatne stroške pričakovati tudi v poznejših letih. Visoki javnofinančni odhodki za pokojnine ovirajo druge odhodkovne postavke za socialno zaščito in odhodkovne postavke, ki spodbujajo rast, kot so izobraževanje in naložbe, ter omejujejo manevrski prostor za zmanjšanje na splošno visoke davčne obremenitve in visokega javnega dolga. Poleg tega bi lahko razširitev možnosti za predčasno upokojitev v razmerah, ko Italija po zaposlenosti starejših delavcev (v starosti 55–64 let) že zaostaja za povprečjem Unije, negativno vplivala na ponudbo delovne sile, kar bi oviralo potencialno rast in poslabšalo vzdržnost javnega dolga. Da bi se omejilo povečanje odhodkov za pokojnine, bi bilo treba v celoti izvesti predhodno sprejete pokojninske reforme, namenjene zavezitvi implicitnih obveznosti v zvezi s staranjem prebivalstva. Poleg tega bi bilo mogoče doseči prihranke s poseganjem v visoke pokojninske pravice, ki ne ustrezajo vplačanim prispevkom, pri čemer bi bilo treba upoštevati načeli poštenosti in sorazmernosti.

(13) Kljub upočasnitvi gospodarske rasti se je zaposlenost v letu 2018 še naprej povečevala, čeprav nekoliko počasneje kot v letu pred tem. Ob koncu leta je bilo 23,2 milijona delovno aktivnih, kar je več kot pred krizo. Stopnja zaposlenosti (oseb v starosti 20–64 let) se je lani povzpela na 63 %, vendar je še vedno precej pod povprečjem Unije (73,2 %). Poleg tega so regionalne razlike precejšnje in trg dela je še naprej segmentiran, pri čemer se je delež zaposlenih po pogodbah za določen čas v letu 2018 še povečal. Stopnja brezposelnosti se je znižala na 10,6 %. Dolgotrajna brezposelnost in brezposelnost mladih sta še vedno visoki ter negativno vplivata na potencialno rast in socialno kohezijo. Delavna neaktivnost prevladuje med ženskami, nizko usposobljenimi delavci in mladimi. Poleg tega je delež mladih (v starosti 15–24 let), ki niso zaposleni in se ne izobražujejo ali usposabljujejo, v letu 2018 predstavljal 19,2 % in je najvišji v Uniji. Razširjeno je tudi delo z neprostovoljnim krajšim delovnim časom, kar kaže na stalno precejšnjo razpoložljivost delovne sile na trgu dela.

(14) Dohodkovna neenakost in tveganje revščine sta velika in obstajajo precejšnje razlike med regijami in ozemlji. Leta 2017 je bilo 28,9 % prebivalstva izpostavljenega tveganju revščine ali socialne izključenosti, kar je nad ravno pred krizo in precej nad povprečjem Unije za leto 2017 (22,4 %). Temu tveganju so še posebej izpostavljeni otroci, še posebej tisti iz družin z migrantskim ozadjem. Revščina zaposlenih je velika in se povečuje, zlasti med delavci, zaposlenimi za določen čas, in osebami z migrantskim ozadjem. V primerjavi z zaposlenimi so samozaposleni, ki predstavljajo 20,8 % delovne sile (povprečje Unije je 13,7 %), na splošno manj zaščiteni pred socialnimi tveganji. Razpoložljivost cenovno dostopnih in ustreznih stanovanj je prav tako izziv, zagotavljanje socialnih storitev pa je še naprej slabo razvito in razdrobljeno. Vpliv socialnih transferjev na zmanjševanje revščine in neenakosti je med najnižjimi v Uniji. Shema za boj proti revščini, ki je bila uvedena leta 2018, je nadomestila nova večja shema („državljski dohodek“), ki ob upoštevanju nekaterih pogojev ohranja aktivni pristop k vključevanju. Z vidika izvajanja reforme pomeni znatno upravno breme, ki ga nosijo službe za zaposlovanje in socialne službe, izziv. Dejanski učinek te reforme bo odvisen od učinkovitosti politik pri vključevanju ljudi na trg dela ali v usposabljanje, od obsega zagotavljanja posamezniku prilagojenih socialnih storitev in od nadzora. Njen vpliv na zmanjšanje revščine in socialne izključenosti bo odvisen zlasti od dejanskih zmogljivosti za doseganje tistih, ki pomoč najbolj potrebujejo. Rezultati zdravstvenega sistema so na splošno dobri, kljub temu, da so odhodki za zdravstvo pod povprečjem Unije. Vendar pa se zagotavljanje zdravstvenega varstva močno razlikuje med regijami v smislu dostopa, pravičnosti in učinkovitosti ter bi ga bilo mogoče izboljšati z boljšim upravljanjem in s spremljanjem zagotavljanja standardnih ravni storitev. Večja razpoložljivost oskrbe na domu in skupnostne oskrbe ter dolgotrajne oskrbe je ključnega pomena za zagotavljanje podpore invalidom in drugim prikrajšanim skupinam.

- (15) Neprijavljeno delo je v Italiji zelo razširjeno, zlasti v južnih regijah. Po ocenah italijanskega nacionalnega inštituta za statistiko je bila leta 2016 neopažena ekonomija vredna okoli 210 milijard EUR (12,4 % BDP). Približno 37,2 % neopažene ekonomije je mogoče pripisati neprijavljenemu delu. To prizadene zlasti ranljive skupine, kot so migranti, ženske in mladoletniki. Novi inšpektorat za delo, ki deluje od leta 2017, je posebno pozornost namenil pojavu caporalato v kmetijskem sektorju, za katerega so značilni pogoste nepravilnosti in tveganje izkoriščanja delovne sile, zlasti migrantov brez urejenega statusa. Za odpravo in preprečevanje neprijavljenega dela in izkoriščanja delovne sile ter za zagotovitev poštenih in varnih delovnih pogojev je treba skrbno spremljati nedavno sprejete ukrepe ter sprejeti dodatne ukrepe. Nenazadnje je pomembno zagotoviti, da se z operacionalizacijo državljskega dohodka kar najbolj povečajo spodbude za redno delo ter prehod iz neprijavljenega dela v redno zaposlitev, in sicer s skrbnim spremljanjem kot tudi s pozitivnimi spodbudami.
- (16) Za izvajanje reforme nove sheme državljskega dohodka je odločilno izboljšati javne službe za zaposlovanje, tako v smislu povečanja resursov kot tudi kakovosti storitev. V tem kontekstu nove sheme državljskega dohodka za osebe z nizkimi dohodki in brezposelne osebe so učinkovite aktivne politike zaposlovanja pomembno orodje za zmanjševanje trenj na trgu dela in spodbujanje ljudi k iskanju zaposlitve. V zvezi s tem je ključno, da imajo službe za zaposlovanje dovolj osebja in da je to ustrezno usposobljeno. Učinkovita pomoč pri iskanju zaposlitve, ki je namenjena povečanju usposabljanja in izpopolnjevanja, je ključna za izboljšanje mobilnosti delovne sile in zagotovitev, da bodo delavci opremljeni z znanji in spretnostmi, ki bodo ustrezali prihodnjim izzivom na trgu dela ter vse bolj zahtevnemu in konkurenčnemu delovnemu okolju. Nedavno so bili sprejeti nekateri ukrepi za povečanje učinkovitosti aktivnih politik zaposlovanja, kot so opredelitev kazalnikov spremljanja in minimalnih standardov, sprejetje strategije za dolgotrajno brezposelne ter razvoj orodja za kvalitativno profiliranje. Kljub temu je splošna učinkovitost javnih služb za zaposlovanje in njihova zmogljivost za posredovanje dela še vedno slaba in se med regijami močno razlikuje, medtem ko je povezovanje s politikami na področju sociale in izobraževanja omejeno. Pomanjkljivo je tudi sodelovanje z delodajalci.

- (17) Vrzel stopnje zaposlenosti po spolu v Italiji ostaja med največjimi v Uniji, stopnja zaposlenosti žensk pa je kljub rahli rasti precej nižja od povprečja Unije (53,1 % v primerjavi s 67,4 % leta 2018). Naložbe v storitve oskrbe in udeležbo žensk na trgu dela še vedno niso zadostne, kar velja tudi za ukrepe za spodbujanje enakih možnosti ter ustrezne politike za usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja. Vendar Italija še vedno nima celovite strategije za spodbujanje udeležbe žensk na trgu dela. Medtem ko je bil obvezni očetovski dopust malenkost podaljšan, in sicer s 4 na 5 dni, je sistem starševskega dopusta še naprej neustrezen. To skupaj z nezadostno razvitimi storitvami otroškega varstva in dolgotrajne oskrbe pogosto preprečuje ženskam, ki imajo otroke ali druge družinske člane, potrebne oskrbe, da bi se zaposlile. Leta 2017 je bilo le 28,6 % otrok, mlajših od treh let, vključenih v formalno predšolsko vzgojo, kar je precej pod povprečjem Unije. Pri naložbah v otroško varstvo, zdravstveno varstvo in dolgotrajno oskrbo bi bilo treba upoštevati velike geografske razlike v razpoložljivosti teh storitev. Poleg tega visok davčni primež za prejemnike drugega dohodka v gospodinjstvu zmanjšuje finančno spodbudo za ženske, da se zaposlijo. Večja udeležba žensk na trgu dela, pa tudi višja stopnja delovne aktivnosti na splošno, bi lahko spodbudili gospodarsko rast s povečanjem ponudbe delovne sile, zmanjšali revščino ter ublažili socialna in finančna tveganja, ki so posledica staranja prebivalstva.
- (18) Prvotno predvidena reforma okvira za kolektivna pogajanja je bila namenjena boljši uskladitvi plač z gospodarskimi razmerami na regionalni ravni ter na ravni podjetij. Združenje Confindustria je marca 2018 podpisalo okvirni sporazum s tremi glavnimi italijanskimi sindikati (Cgil, Cisl in Uil), da bi se razširila pogajanja na ravni podjetij. Poleg tega sporazum povečuje pravno varnost, ker določa jasnejša pravila za zastopnost socialnih partnerjev v pogajanjih in izboljša algoritem za določanje minimalnih plač. Združenje delodajalcev in trije glavni sindikati so konec leta 2018 podpisali prvi izvedbeni sporazum glede zastopnosti, zdravja in varnosti pri delu.

(19) Naložbe v izobraževanje ter v znanja in spretnosti so ključne za spodbujanje pametne, vključujoče in trajnostne rasti. Na šibko rast produktivnosti v Italiji vplivajo slabosti sistema izobraževanja in usposabljanja ter majhno povpraševanje po visoko usposobljenih delavcih. Izboljšanje kakovosti sistema izobraževanja in usposabljanja je velik izziv. Stopnja osipa (zgodnjega opuščanja šolanja) je še vedno precej nad povprečjem Unije (14,5 % v primerjavi z 10,6 % leta 2018), pri rezultatih izobraževanja pa obstajajo velike regionalne in teritorialne razlike. Medtem ko delež sredstev, namenjenih za primarno in sekundarno izobraževanje, na splošno dosega povprečje Unije, bi lahko dodatna prizadevanja za privabljanje, učinkovito zaposlovanje in motiviranje učiteljskega kadra prispevala k izboljšanju učnih dosežkov. Sistem zaposlovanja učiteljev temelji prej na teoretičnem kot na praktičnem znanju, njihovo usposabljanje pa je omejeno. Poleg tega so plače učiteljev v Italiji nizke v primerjavi z mednarodnimi standardi in v primerjavi s plačami drugih zaposlenih s terciarno izobrazbo. Plače italijanskih učiteljev se povišujejo počasneje kot pri strokovnih kolegih v drugih državah, njihove poklicne možnosti pa so bolj omejene, saj imajo na voljo eno samo poklicno pot. Poleg tega napredovanja temeljijo izključno na podlagi dobe službovanja in ne na podlagi delovne uspešnosti. Zaradi tega je učiteljski poklic le malo privlačen za visoko usposobljene posameznike, manjša pa je tudi motiviranost učiteljskega kadra, kar posledično negativno vpliva na učne dosežke učencev. Sistem vajeništva je v zadnjih letih pridobil zagon, vendar so ga sprejeti ukrepi omejili. Italijanski študenti in odrasli so med najslabšimi v Uniji na področju ključnih kompetenc ter osnovnih znanj in spretnosti. Udeležba odraslih v izobraževanju je zelo omejena in se zmanjšuje, pri čemer je vrzel v stopnji zaposlenosti med visoko in nizko usposobljenimi delavci med največjimi v Uniji. Izpopolnjevanje je še zlasti potrebno na področju digitalnih spretnosti in znanj. Zaenkrat je napredek na področju razvoja digitalnih spretnosti in znanj ter infrastrukture omejen. Naložbe v človeški kapital so predpogoj za spodbujanje javnih in zasebnih naložb, pri izvajanju sedanjih ukrepov za spodbujanje digitalnih spretnosti in znanj ter izobraževanja odraslih pa ni celovitega pristopa. Raven osnovnih in naprednih digitalnih spretnosti in znanj je pod povprečjem Unije – le 44 % posameznikov v starosti med 16 in 74 let ima osnovne digitalne spretnosti (v Uniji 57 %).

- (20) Šibke naložbe v znanja in spretnosti upočasnjujejo preobrazbo Italije v gospodarstvo, temelječe na znanju, zavirajo rast produktivnosti ter omejujejo potencial za izboljšanje necenovne konkurenčnosti in rasti BDP. Vrzeli v izobraževanju so tudi eden od dejavnikov za nižjo produktivnost italijanskih mikro in malih podjetij v primerjavi z drugimi primerljivimi državami. V terciarnem izobraževanju je premalo sredstev in osebja, obseg visokošolskega poklicnega izobraževanja pa je kljub visokim stopnjam zaposljivosti omejen. Ker je delež univerzitetnih diplomantov še vedno nizek (27,9 % prebivalstva v starosti od 30 do 34 let v letu 2018), obenem pa je razmeroma malo diplomantov terciarnega izobraževanja, zlasti na znanstvenih in tehničnih področjih, so ciljno usmerjene naložbe v znanja in spretnosti predpogoj za povečanje javnih in zasebnih naložb, zlasti v neopredmetena sredstva. Okrepiti je treba študije na področjih, ki so relevantna za znanjsko intenzivne sektorje, in okrepiti specifične spretnosti, kot so digitalne in finančne.
- (21) V manjših podjetjih, zlasti v južni Italiji, je sprejemanje strategij za povečanje produktivnosti, kot so produktne, procesne ali organizacijske inovacije, še vedno omejeno. Naložbe v neopredmetena sredstva so vse od začetka 21. stoletja znatno pod povprečjem Unije. Odhodki poslovnega sektorja za raziskave in razvoj dosegajo komajda polovico povprečne ravni euroobmočja. Javna podpora odhodkom poslovnega sektorja za raziskave in razvoj ostaja nizka, čeprav se povečuje zaradi večje vloge davčnih spodbud. Tudi javnofinančni odhodki za raziskave in razvoj so pod povprečjem euroobmočja. Nizka raven inovacij bi lahko tudi upočasnila prehod na zeleno gospodarstvo. Za izboljšanje uspešnosti Italije na področju inovacij so potrebne nadaljnje naložbe v neopredmetena sredstva ter večja osredotočenost na prenos tehnologije, ki bi upošteval regionalne pomanjkljivosti in velikost podjetij. Nedavno je bilo v proračunu napovedanih nekaj ukrepov za spodbujanje inovativnih tehnologij. Javno podporo odhodkom poslovnega sektorja za raziskave in razvoj je mogoče izboljšati z uravnoteženo kombinacijo neposrednih in posrednih ukrepov ter s poglobljeno oceno obstoječih začasnih davčnih spodbud, na podlagi katere bi bile najučinkovitejše spodbude trajno sprejete. Ukrepi v podporo znanju (kot so tehnološki grozdi) in sodelovanju med podjetji pomagajo zlasti manjšim podjetjem reševati te težave in povečati svojo nizko produktivnost.

(22) Potrebne so naložbe za izboljšanje kakovosti in trajnosti infrastrukture v državi. Italija v prometnem sektorju ni uresničila svoje strategije za naložbe v infrastrukturo (Connettere l'Italia). Pri izvajanju načrtovanih naložb v železniško in cestno infrastrukturo ter v trajnostno mobilnost v mestih je bil dosežen zelo omejen napredek. To je posledica upravnih zamud, neučinkovite porabe sredstev, nepopolnega izvajanja zakonika o naročilih in koncesijah ter pravnih postopkov. Preglednica stanja na področju prometa v Uniji kaže, da je kakovost infrastrukture v Italiji pod povprečjem Unije. Vzdrževanje infrastrukture je zaskrbljujoče, na kar je opozorilo tudi zrušenje mostu Morandi v Genovi. Vlada je prioritizirala vzdrževanje in varnost s sprejetjem načrta za spremljanje stanja vzdrževanosti vse infrastrukture ter z ustanovitvijo nove agencije, ki je pristojna za varnost železniške in cestne infrastrukture. V zvezi s tem je bilo Italiji za leto 2019 na podlagi fiskalnih pravil Unije odobreno odstopanje v višini 1 milijarde EUR za naložbeni načrt za zagotovitev varnosti cestne infrastrukture, podobne mostu Morandi. Z naložbami v trajnostni promet in infrastrukturo se lahko rešujejo tudi okoljski izzivi. Za uresničitev ambicioznih ciljev Unije na področju energije in podnebja do leta 2030 so potrebne trajne zelene naložbe. Integrirani nacionalni energetske in podnebni načrt je ključno vodilo za določitev potreb po naložbah na področju razogljčenja in energije. Potrebne so naložbe za izboljšanje energetske infrastrukture, ki bi prispevale k odpornejšemu, čistejšemu, varnejšemu in prožnejšemu energetskega sistema, obenem pa bi bilo treba okrepiti povezovanje trgov in zmanjšati cenovne vrzeli. Italijansko omrežje električne energije še ni ustrezno opremljeno za obvladovanje povečanih čezmejnih izmenjav in množice nestalnih obnovljivih virov energije, kot so napovedani za leto 2030. Potrebne so naložbe za preprečevanje hidrogeoloških in potresnih tveganj, da se zmanjšajo nepredvideni izredni odhodki, tudi za infrastrukturo. Italiji je bilo za leto 2019 na podlagi fiskalnih pravil Unije odobreno odstopanje v višini 2,1 milijarde EUR za preprečevanje večjih hidrogeoloških tveganj. Poleg navedenega v južni Italiji ni dovolj učinkovitih naložb v ravnanje z odpadki in vodno infrastrukturo, medtem ko so tveganja za pomanjkanje vode in za suše še vedno prisotna. Razdrobljenost sektorja, skupaj s šibkim kreditnim profilom manjših izvajalcev dejavnosti, še naprej ovira naložbe. Naložbe, med drugim na področju odzivanja na podnebne spremembe, okoljske trajnosti in preprečevanja tveganj ter tudi povezljivosti podeželja, bi prav tako prispevale k odpravljanju regionalnih razlik. Na podeželskih območjih je širokopasovno omrežje tudi manj napredno. Z vidika pokritosti z ultrahitrimi širokopasovnimi povezavami (100 Mb/s in več) Italija še naprej zaostaja (samo 24-odstotna pokritost v primerjavi s 60-odstotnim povprečjem za Unijo) in se uvršča na dno (27. mesto) s še vedno zelo skromno rastjo. Pokritost z ultrahitrimi širokopasovnimi povezavami in tudi njihova uporaba sta precej pod povprečjem Unije.

(23) Šibka zmogljivost javnega sektorja, zlasti na lokalni ravni, za dodeljevanje sredstev predstavlja naložbeno oviro v vseh sektorjih, k čemur prispevajo zapleteni postopki, prekrivanje pristojnosti in slabo upravljanje zaposlovanja v javnem sektorju. Zaradi nezadostnega znanja in spretnosti v javnem sektorju je omejena tudi zmogljivost za ocenjevanje, izbiro in upravljanje naložbenih projektov. Posledično je oslABLjeno tudi izvajanje skladov Unije, pri čemer Italija zaostaja za povprečjem Unije. V južni Italiji slabša kakovost upravljanja resno omejuje sposobnost porabe in oblikovanja politike. Izboljšanje upravne zmogljivosti je predpogoj za učinkovito izvajanje javnih naložb in uporabo sredstev Unije, kar bi imelo pozitivne učinke prelivanja na zasebne naložbe in na rast BDP. S takšnimi izboljšavami bi se lahko povečal učinek naložb v širokopasovne povezave, promet, upravljanje voda in krožno gospodarstvo, zlasti v južni Italiji. Slednja zaostaja predvsem v smislu nematerialnih naložb. Izboljšanje upravne zmogljivosti centralnih in lokalnih organov bi pozitivno vplivalo na načrtovanje, ocenjevanje in spremljanje naložbenih projektov, pa tudi na opredeljevanje in odpravljanje morebitnih ozkih grl.

(24) Povečanje učinkovitosti italijanske javne uprave in njene odzivnosti do poslovnega sektorja bi pozitivno vplivalo na poslovno okolje in naložbe ter na zmogljivosti podjetij, da izkoristijo priložnosti za inovacije. Leta 2015 je bil sprejet obsežen pooblastilni zakon za reformo javne uprave. Reforma je obravnavala večino virov neučinkovitosti, kot so trajanje in zapletenost postopkov, pomanjkanje preglednosti, neučinkovito upravljanje zaposlovanja v javnem sektorju, neučinkovito upravljanje podjetij v javni lasti in nizka stopnja digitalizacije. Do konca leta 2017 je bila izvedena večina reforme, uveljavljanje pa poteka in ga podpira novi zakon Concretezza. Vendar nedosledno načrtovanje, omejena finančna sredstva in nezadostno usklajevanje povzročajo zamude pri uvajanju digitalnih javnih storitev na ključnih področjih (kot so spletni plačilni sistemi), ki bi pomagale zmanjšati zapletenost in povečati preglednost. Zaradi visoke povprečne starosti zaposlenih v javnem sektorju ter njihove nizke povprečne ravni digitalnih spretnosti in znanj je ta proces dodatno upočasnen. Vendar pa jasni cilji skupaj z učinkovitim izvrševanjem dajejo vidne rezultate, kot ponazarja hiter razvoj elektronskega trga za javne uprave in trga za e-fakturiranje. V reformi javne uprave iz leta 2015 je bil predviden tudi nov okvir za reformo upravljanja lokalnih javnih storitev. Vendar je italijansko ustavno sodišče postopek, uporabljen za sprejetje več zakonodajnih odlokov, vključno s tistim za lokalne javne storitve, novembra 2016 razglasilo za neustaven. Zato je potrebna nova zakonodajna pobuda za spodbujanje učinkovitosti in kakovosti lokalnih javnih storitev, vključno z dajanjem prednosti konkurenčnim ponudbam pred internimi rešitvami ali neposrednimi nepovratnimi sredstvi.

- (25) V posodobljenem Ekonomskem in finančnem dokumentu 2018 (NADEF 2018) sta priprava projektov in izboljšanje kakovosti projektnega cikla opredeljena kot odločilna dejavnika za ponoven zagon učinkovite porabe za naložbe v Italiji. V navedenem dokumentu se je poročalo tudi o ustanovitvi posebnega sklada za pomoč pri pripravi in pregledu projektov na področju ključne infrastrukture. Predviden je bil tudi dodaten sklad za pomoč pri pripravi manjših projektov, ki jih izvajajo lokalni organi. Vendar izvedbena odloka v zvezi z obema skladoma še nista bila izdana, sredstva, dodeljena tema skladoma, pa bodo morda manjša od tistih, ki so bila prvotno predstavljena v Ekonomskem in finančnem dokumentu 2018. V zakonu o proračunu za leto 2019 je omenjena ustanovitev Centrale per la progettazione, vendar ta organ še ne deluje in videti je, da bodo za njegovo ustanovitev potrebna dolgoročnejša prizadevanja. V smislu funkcionalnosti ni jasno, kako bo Centrale per la progettazione sodeloval z občinami in drugimi lokalnimi organi.
- (26) Izboljšanje poslovnega okolja bi olajšalo podjetništvo, boljši okvirni pogoji za konkurenco pa bi spodbudili učinkovitejšo razporeditev virov in povečanje produktivnosti. „Letni zakon o konkurenci“ iz leta 2015, ki je bil sprejet avgusta 2017, je treba ustrezno izvajati. Poleg tega še vedno obstajajo znatne ovire za konkurenco v nekaterih sektorjih, kot so sektor poslovnih storitev in maloprodajni sektor. Z izboljšanjem kakovosti regulativnega okvira bi zagotovili enake konkurenčne pogoje tako za inovativne platforme kot tudi za tradicionalna podjetja ter na ta način izkoristili celoten potencial sodelovalnega gospodarstva in prispevali k bolj poštenu konkurenci v vseh sektorjih. Okrepljeni konkurenčni postopki za dodeljevanje javnih naročil za storitve in koncesij za dostop do javnih dobrin bi pozitivno vplivali na kakovost storitev. Pomanjkanje regulativne stabilnosti v sistemu javnega naročanja bi lahko ogrozilo nekatere ključne koristi prejšnjih reform in prispevalo k odvratanju od naložb. Za tržni nadzor proizvodov so značilni razpršenost med različnimi organizacijami, številna prekrivanja in pomanjkanje sistemov za učinkovito usklajevanje. To zmanjšuje učinkovitost nadzora pri preprečevanju nelojalne konkurence s strani podjetij, ki ne spoštujejo predpisov.

- (27) Nizka učinkovitost italijanskega sistema civilnega sodstva je še naprej zaskrbljujoča. Leta 2017 je bil čas, potreben za rešitev civilnih in gospodarskih pravnih v Italiji, na vseh stopnjah še vedno najdaljši v Uniji. Medtem ko so se v primerjavi z letom 2016 podaljšali postopki na prvi stopnji, pretekle reforme začenjajo pozitivno vplivati na trajanje sodnih postopkov na višjih stopnjah. Vendar bi bilo mogoče še bolj omejiti možnosti za zlorabe sodnega postopka in zagotoviti učinkovitejše delovanje sodišč. Na vrhovnem kasacijskem sodišču veliko število vloženih zadev in nižje stopnje reševanja zadev na njegovem davčnem oddelku negativno vplivajo na učinkovitost tega sodišča in vzbujajo pomisleke v zvezi s sistemom davčne pravičnosti na prvi in drugi stopnji. Na splošno bi ustrezno izvrševanje enostavnejših postopkovnih pravil lahko prispevalo k znatni pospešitvi postopkov v civilnih zadevah. V zvezi s tem je bila napovedana reforma za racionalizacijo civilnega postopka, vendar še ni bila predstavljena v parlamentu. Med drugimi izzivi so še vedno omejena in nedosledna uporaba filtra nedopustnosti za pritožbe na drugi stopnji, številna nezasedena delovna mesta za administrativno osebje ter preostale razlike med sodišči v smislu učinkovitosti vodenja zadev.
- (28) Italija je nedavno dosegla določen napredek pri izboljšavah svojega okvira za boj proti korupciji, vključno z boljšo zaščito žvižgačev, močnejšo vlogo nacionalnega organa za boj proti korupciji pri izvajanju tega okvira in novim protikorupcijskim zakonom iz januarja 2019. Cilj navedenega zakona je okrepiti odkrivanje in zatiranje korupcije s strožjimi kaznimi, boljšimi preiskovalnimi tehnikami in shemo prizanesljivosti za tiste, ki prijavijo korupcijo. Zakon tudi ukinja zastaranje po obsodbi na prvi stopnji, vendar šele od leta 2020 naprej. Gre za dolgo pričakovani pozitivni korak v skladu z mednarodnimi standardi. Vendar pa je zatiranje korupcije v Italiji še vedno neučinkovito, predvsem zaradi pretirano dolgotrajnega kazenskega postopka, saj ni bila sprejeta zelo potrebna reforma sojenja v kazenskih zadevah, vključno s sistemom za pritožbe, da bi se izognili zlorabam pravnih postopkov. Poleg tega še vedno obstajajo vrzeli v okviru kazenskega pregona za določena kazniva dejanja, kot je poneverba javnih sredstev.

(29) Italijanske banke so kljub obnovljenemu pritisku na trgu še naprej dobro napredovale pri čiščenju svojih bilanc stanja. Vendar pa je zaradi njihove velike izpostavljenosti do državnih obveznic nestanovitnost trgov negativno vplivala na njihove kapitalske položaje, kar je povečalo pritisk na stroške financiranja in bankam otežilo dostop do nezavarovanega grosističnega financiranja. Nadaljnje zmanjševanje obsega nedonosnih posojil iz preteklosti in posojil, za katera ni verjetno, da bodo poplačana, je še naprej upravičeno zlasti za manjše banke, da se dodatno zavaruje finančna stabilnost in povečajo posojila gospodarstvu. Če bi banke, zlasti manjše, napredovale pri izpolnjevanju regulativnih zahtev glede financiranja, bi se okrepila tudi odpornost sistema na zunanje šoke. Prav tako je pomembno, da se strukturno nizka dobičkonosnost bank obravnava s povečanjem učinkovitosti in optimizacijo poslovnih modelov. S pravočasnim izvajanjem zakonodajnih odlokov o insolvenčni reformi bi se pospešili še vedno počasni postopki uresničevanja hipotek in uveljavljanja pravic iz zavarovanja s premoženjem ter dodatno povečala odpornost bančnega sektorja. Kakršno koli nadomestilo, ki bi ga država dodelila delničarjem in malim imetnikom podrejenih dolžniških instrumentov bank, ki so bile v preteklosti v likvidacijskih postopkih, bi moralo biti strogo usmerjeno na obravnavo socialnih učinkov pretekle zavajajoče prodaje. Upravljanje v bančnem sistemu bi bilo treba dodatno izboljšati, in sicer bi bilo treba takoj po vzpostavitvi pravne jasnosti zaključiti reformo velikih združenih bank iz leta 2015.

- (30) Bančna posojila so še vedno prevladujoči vir financiranja podjetij. Vendar pa imajo manjša in inovativna podjetja še naprej težave pri dostopu do posojil, zlasti v južni Italiji. Kapitalski trg je v primerjavi z drugimi državami članicami premalo razvit, tudi zaradi dejavnikov, ki omejujejo povpraševanje, kot so slaba finančna izobrazenost, strah pred izgubo nadzora nad poslovanjem in obremenjujoče upravne zahteve. V zadnjih nekaj letih je bilo uvedenih več ukrepov za izboljšanje dostopa do financiranja, ki se večinoma osredotočajo na bančne kredite, čeprav so dostop do financiranja za manjša in inovativna podjetja podprli tudi tržni ukrepi, kot so mini obveznice, trg alternativnih naložb, tvegani kapital in neposredna javna podpora. Odprava olajšave za lastniški kapital s proračunom za leto 2019 lahko zmanjša spodbude za podjetja, da uporabijo lastniško financiranje. Za učinkovito spodbujanje dostopa podjetij do nebančnih virov financiranja je treba upoštevati potrebe manjših in inovativnih podjetij ter zmogljivosti vlagateljev za vrednotenje naložbenih projektov. Z diverzifikacijo virov financiranja bi se naložbe podjetij bolje zaščitile pred šoki v bančnem sistemu, hkrati pa bi se podprle inovacije in rast.
- (31) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Italiji omogočilo, da ob upoštevanju regionalnih razlik sredstva iz teh skladov kar najbolje uporabi za opredeljene sektorje. Krepitev upravnih zmogljivosti države za upravljanje teh sredstev je pomemben dejavnik za uspeh teh naložb.
- (32) V okviru evropskega semestra za leto 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Italije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Italija prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, je Komisija upoštevala pomen teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko v Italiji, pa tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.

- (33) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2019, njegovo mnenje⁸ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj.
- (34) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni reformni program za leto 2019 in program stabilnosti za leto 2019. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih 1 do 5 spodaj. Navedena priporočila prispevajo tudi k izvajanju prvih štirih priporočil za euroobmočje. Fiskalne politike iz priporočila 1 med drugim prispevajo k odpravljanju neravnotežij, povezanih z visokim javnim dolgom –

PRIPOROČA, da Italija v letih 2019 in 2020 ukrepa, tako da bo:

1. zagotovila 0,1-odstotno nominalno zmanjšanje neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2020, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP; uporabila nepričakovane prihodke za hitrejše zmanjševanje deleža dolga sektorja država; preusmerila obdavčitev z dela, tudi z znižanjem davčnih odhodkov in reformo zastarelih katastrskih vrednosti; ukrepala proti davčnim utajam, zlasti tistim v obliki neizdajanja računov, med drugim z okrepitevijo obvezne uporabe elektronskih plačil, ki bi jo podpirali nižji zakonsko predpisani pragovi za gotovinska plačila; v celoti izvedla pretekle pokojninske reforme, da bi se zmanjšal delež pokojnin v javnofinančnih odhodkih ter ustvaril prostor za druge odhodke za socialno zaščito in odhodke, ki spodbujajo rast;
2. okrepila ukrepe proti neprijavljenemu delu; zagotovila, da bodo aktivne politike zaposlovanja in socialne politike učinkovito integrirane ter da bodo podpirale zlasti mlade ljudi in ranljive skupine; podpirala udeležbo žensk na trgu dela s celovito strategijo, vključno z dostopom do kakovostnega otroškega varstva in dolgotrajne oskrbe; izboljšala rezultate izobraževanja, tudi z ustreznimi in ciljno usmerjenimi naložbami, ter spodbujala izpopolnjevanje, vključno s krepitevijo digitalnih spretnosti in znanj;

⁸ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

3. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotočila na raziskave in inovacije ter na kakovost infrastrukture, pri tem pa upoštevala regionalne razlike; izboljšala učinkovitost javne uprave, med drugim z vlaganjem v znanja in spretnosti zaposlenih v javnem sektorju, s pospeševanjem digitalizacije ter s povečanjem učinkovitosti in kakovosti lokalnih javnih storitev; odpravila omejitve za konkurenco, zlasti v maloprodajnem sektorju in sektorju poslovnih storitev, tudi s pomočjo novega „letnega zakona o konkurenci“;
4. skrajšala trajanje civilnih sodnih postopkov na vseh stopnjah z uveljavljanjem in racionalizacijo postopkovnih pravil, tudi tistih, ki so v obravnavi pri zakonodajalcu, s posebnim poudarkom na insolvenčnih ureditvah; izboljšala učinkovitost boja proti korupciji z reformo postopkovnih pravil, da bi se skrajšalo trajanje sojenja v kazenskih zadevah;
5. spodbujala prestrukturiranje bančnih bilanc stanja, zlasti v malih in srednje velikih bankah, z izboljšanjem učinkovitosti in kakovosti sredstev, nadaljnjim zmanjševanjem obsega nedonosnih posojil ter diverzifikacijo financiranja; izboljšala dostop manjših in inovativnih podjetij do nebančnih virov financiranja.

V Bruslju,

Za Svet

Predsednik
